

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Art. 455 și 613 Codul de procedură civilă față de art. 907 și 908 Cod comercial (urmare și fine), de *Ion N. Cesărescu*;

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de apel din București, secția II: *P. I. Christescu cu Ioniță Sorescu*;

Idem: *Pascu Feldman cu S. I. Baly et fils*;

Tribunalul Comercial Ifov: *Adolf Gutman*, cerere de moratoriu, față cu creditorii intervenienți *L. Bercovitz* și *M. Rădulescu*, cu o observație de *X.*

Bibliografie, de d-l *D. Alexandresco*;

Informațiuni.

Art. 455 și 613 Codul de procedură civilă față de art. 907 și 908 C. com

(Urmare) (1)

Primul argument și cel mai important pentru a susține existența, încă, a art. 907 și 908 din Codul comercial în urma aplicării noului Cod de procedură civilă, este, după cum am văzut, că legea comercială fiind o lege specială, iar legea de procedură civilă fiind generală, este loc la aplicarea principiului: *Legi generali per specialem non derogatur.*

Principiu foarte adevărat și foarte just. O lege cu caracter general, nu poate să deroage la o lege cu caracter special, alt-fel nu ar avea nici un înțeles și n'ar fi de nici o utilitate legile speciale.

Dar, nu e mai puțin adevărat, că este tot de principiu, că o lege nouă poate abroga în mod tacit o lege veche fie ea chiar specială, când și una și alta conțin dispozițiuni ce nu se pot concilia; alt-fel ar fi a presupune că legiuitorul a

voit să creeze niște dispoziții noi, inutile și dacă ne e permis a zice, ridicole, pentru că din două legi în vigoare cu dispoziții contradictorii, trebuie să aplici una; a le aplica pe amândouă este a juca o pură comedie.

Dacă pe de altă parte observăm avantajele ce se acordă creditorilor civili prin noua lege de procedură în materie de popririi și sequestre, avantajii superioare creditorilor comerciali, este imposibil să presupunem că legiuitorul în noul Cod de procedură să nu fi avut în vedere modificarea acestei părți din condica de comerț, pentru că nu este de presupus ca el să fi voit a avantajia mai mult și a da garanții mai mari, creditorului cu o creanță civilă de cât celui cu o creanță comercială, când tocmai un sentiment contrariu trebuia să-l ghideze. Este ne explicat faptul că în materie comercială, tocmai acolo unde este mai multă nevoie de mărirea și consolidarea creditului, să se dea mai puține garanții creditorului, sau să se pună mai multe piedici în realizarea creanței sale.

În toată lumea civilizată s'a căutat cât mai mult ocrotirea comerțului. Garanțiile date creditorilor ca și procedura specială prevăzută de diferitele coduri comerciale, explică și mai bine acest spirit universal de a protege mai mult pe creditorul comercial de cât pe cel cu o creanță civilă, și aceasta ca o necesitate isvorată din relațiile comerciale.

Așa fiind, cum ar crede cine-va că la noi s'a întâmplat contrariu? Adică la începutul veacului acestuia unde comerțul a luat un avânt așa de puternic, s'a găsit un legiuitor Român care a făcut contrariu de ceea-ce făcuse și de ceea-ce există în restul lumii civilizate dând avantajii

(1) Vezi Curierul Judiciar No. 2 din 1901.

mai importante creditorului investit cu o creanță civilă de cât celui cu o creanță comercială? Faptul este imposibil și numai pusă cestiunea, teoria existenței celor două articole din Codul comercial dispăre.

Dar la aceasta ni se poate obiecta un lucru: ceea-ce se poate face este o critică ce ar trebui adusă legiuitorului de la 1900; căci el este care a trecut cu vederea peste legea comercială și a făcut să se nască această anomalie; dar nu e mai puțin adevărat că textul comercial există și întru cât n'a fost abrogat în mod expres, de legea nouă nu se poate susține că în locul lui ar fi loc la aplicarea legii de procedură civilă.

Obiecțiunea este serioasă, dar în același timp nu e mai puțin greșită și ea revine la aceeași cestiune că în principiu o lege generală nu poate deroga de cât *in mod expres* la legea specială.

În adevăr, legiuitorul nou, trecut-a cu vederea dispozițiunile Codicelui comercial privitoare la popriră și sequestre; sau în mod expres a desființat aceste dispozițiuni?

Să analizăm. Și aci intrăm în discuțiunea celui de al duoilea argument tras din art. 740 Codul de procedură civilă.

Dispozițiunile de procedură din Codicile de comerțiu —zice-se— au fost exceptate în mod expres de la dispozițiunile de procedură civilă. Așa glăsuște art. 740 Pr. civ. Prin urmare tot ce va fi dispoziție de procedură, rămâne în vigoare în Codul de comerțiu, și măsurile acestea de popriră și sequestre constituind niște dispozițiuni de procedură se va aplica nu Codul nou de procedură civilă (art. 455 și 613) ci Codul de comerțiu, (art. 907 și 908).

Nimic mai greșit de cât această teorie. În adevăr, ce zice art. 740 din noul Cod de procedură civilă?

Art. 740. Toate legile, decretetele și regulamentele contrarii legii de față, afară de dispozițiunile de procedură coprinse în Codul comercial, sunt desființate.

Va să zică, sunt desființate toate legile contrarii dispozițiunilor noului Cod de procedură. Și de la aceasta se exceptează numai dispozițiile de procedură din condica de comerțiu. De unde prin *à contrario*, că ori unde vom găsi în condica de comerțiu o dispoziție care nu va fi de

procedură, dar care va contrazice o dispoziție din noul Cod de procedură civilă, aceia este desființată. Că numai dispozițiile de procedură din condica de comerțiu se exceptează de la dispozițiunea generală a art. 740, nu încapă nici o îndoială, textul însăși o spune. Mai mult: legiuitorul dacă ar fi avut în intențiunea sa, să lase Codul de comerțiu în întregimea lui în vigoare, de sigur că o spunea tot așa de clar cum a spus în același articol pentru legea judecătoriilor de pace.

Așa fiind, dacă dispozițiile din Codicile de comerțiu ce nu sunt de procedură, dar se găsesc în contrazicere cu dispoziții din noul Cod de procedură civilă, sunt desființate, ne întrebăm: Dispozițiunile art. 907 și 908 din Cod. com. cari contrazic în mod vădit și flagrant dispozițiile coprinse în art. 455 și 613 din noul Cod de procedură civilă, mai sunt ele în vigoare față de art. 740 Pr. civ.? Noi credem că nu. Și iată pentru ce: S'a zis, pentru a se susține existența încă a dispozițiunilor comerciale, că măsurile de asigurare, sequestrele și popririle, sunt dispoziții de procedură. Eroare. În adevăr ce este o dispoziție de procedură?

«*La procédure — zice Pothier — est la forme suivant laquelle on doit tenter les demandes en justice, y défendre, instruire, juger, se pourvoir contre les jugements et les faire exécuter.*»

Alții o numesc știința regulelor; sau totalitatea actelor ce trebuiesc făcute cu observarea acestor regule. Mai sunt și alte definițiuni peste cari trecem, fiind-că toate se reduc la aceasta: procedura este *forma*, căreia se opune obiectul contestațiunei care e *fondul*. Și când e vorba de a explica care este forma și care e fondul, iată un exemplu tipic pe care 'l găsim în Rogron: (Code de procédure civile expliqué)—*Je prétends que Paul me doit 100000 francs, il le nie: voilà l'objet de la contestation, le fond ou le principal; la demande que je dirige contre lui, les preuves que je suis obligé de faire etc., voilà la forme.*

Plecând de la acest principiu, în orî-ce materie vom găsi un fond și o formă, pentru că în orî-ce materie va exista un drept care constituie fondul și o formă în care se poate reclama acel drept. Așa, pentru a nu ne servi de alt e-

xemplu de cât din materia care ne preocupă, atunci când înființez un sequestru sau fac o poprire în mâna terților, nu pot face acest sequestru sau această poprire de cât dacă am un drept. Nu orî-cine poate înființa sequestre sau poprirî; trebuie să am un drept în virtutea căruia să mă adresez judecătorului cerënd a mi-l executa. Or de la început vedem că mai înainte de a alerga la formă, adică înainte de a mă adresa la judecător cu cerere pentru a-mi exercita dreptul meu, acest drept există în principiū de la lege, independent de cerere, există cu alte cuvinte ca fond, independent de formă. Dreptul în sine de a face o poprire în mâna terților sau a înființa un sequestru, constituie *fondul*, iar modul cum voi pune în mișcare acest drept, constituie *forma*.

Soluțiunea aceasta este cu atât mai adevărată cu cât ea reiese din înșăși textul legii. În adevăr, art. 907 pune principiul și apoi arată modul cum are să se urmeze pentru punerea în mișcare a acestui principiū. Așa în primul aliniat el zice: «Partea interesată într'o cauză comercială, va putea de o dată cu intentarea acțiunei să ceară a se pune sequestru asigurător asupra averei mobile a debitorului său».

Iată principiul. Legea dă drept creditorului pentru siguranța creanței sale ca în baza acțiunei să înființeze un sequestru asigurător pe averea debitorului. Apoi adoagă: *Conform art. 614 și următorii din procedura civilă*. Iată forma.

Va să zică, după ce legiuitorul enunță în primul aliniat principiul, dreptul, fondul măsurii pe care o crează, apoi la finele aceluiași aliniat indică și *forma* în care are să se pună în lucrare acest principiū, pentru că art. 614 și următorii din procedura civilă nu tratează de cât o pură formă.

Același lucru 'l găsim și pentru poprirî în mâna terților, căci aliniatul al II-lea de sub art. 907 C. com. spune: «va putea (creditorul) de asemenea să urmărească și să poprească pentru sumele coprinse în titlul său, sumele sau efectele datorite debitorului său de către un al treilea». Cu alte cuvinte, legiuitorul spune creditorului că are dreptul să facă și o poprire în mâna terților; iar când e vorba să-i arate cum poate să exercite acest drept, adoagă: *Conformându-se dispozițiilor art. 456 și următorii din Codicele de procedură civilă*.

Acum, și art. 456 ca și art. 614 din procedura civilă, arată modul cum partea (creditorul) are să procedeze pentru efectuarea unui sequestru sau a unei poprirî.

Cu alte vorbe, aceste articole nu se ocupă de cât de *formă*. Există însă un principiū, un drept, un *fond* pus și în procedura civilă ca și în Codul comercial, și acel principiū, acel drept, acel *fond* se găsește în articolele 455 și 613 pr. civ. — Legiuitorul procedurii civile ca și legiuitorul comercial pune mai întâi principiul și apoi arată forma în care să se pună în aplicare acest principiū. Așa se explică pentru ce legiuitorul comercial nu ne trimite la art. 455 și 613 ci la art. 456 și 614, articole de pură procedură — și aci răspundem la argumentul al treilea — cări dacă nu s'au modificat, însemnează că legiuitorul a voit să menție aceleași *forme* în cât se atinge sequestrele și popririle din mâna terților; modificând însă principiile.

Ast-fel privită cestiunea, revenim la întrebarea ce ne-am pus la început: Atunci când art. 740 din pr. civ. declară *desființate* toate legile (dispozițiile) contrariu dispozițiilor din procedura civilă, se mai poate susține că art. 907 și ca consecință a lui art. 908 C. com. care conțin principiū, iar nu dispozițiuni de formă, mai pot sta în ființă când ele contrazic art. 455 și 613 din noul Cod de procedură? Evident că nu. Art. 740 o spune în mod expres și prin urmare credem că nu e loc nici la aplicarea principiului *legi generalii per generalem etc.*

Conchidem dar: În materie de sequestre asigurătoare și poprirî în mâna terților, se vor aplica, fie în materie civilă fie în materie comercială, art. 455 și 613 din noul cod de procedură civilă, iar art. 907 și 908 din Codul comercial sunt desființate, ca conținând niște dispozițiuni de fond contrarii noului Cod de procedură civilă.

Ion N. Cesărescu

avocat

Doctor în drept din Paris

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

(JURISPRUDENCE ROUMAINE)

Curtea de apel din București
Secția II

28 Noembrie 1900

Președinția d-lui I. Cerchez, Președinte
P. I. Christescu cu Ioniță Sorescu

Moratoriū.— Poprire.— Dacă în timpul moratoriului creditorii pot cere înființarea unei popririi.—Art. 835--839 C. com.

In timpul moratoriului legea nu permite creditorilor să ia, fie-care în parte, măsuri asigurătoare cari, ca poprirea, sunt de natură a împedica liquidarea mărfurilor debitorului, imobilizând-o să o facă să înceteze pe cale indirectă, pentru debitor beneficiul moratoriului.

Curtea,

Având în vedere că prin menționata sentință, tribunalul a respins ca nefondată contestațiunea ridicată de P. I. Christescu în contra popririi încuviințată de președinte după cererea intimatului Ioniță Sorescu;

Având în vedere că apelantul înaintea Curței cere desființarea popririi, pe motiv că tribunalul acordându-i un moratoriū de 6 luni conform art. 839 Cod com., nu se poate în timpul moratoriului să se îndrepteze în contra-i vre-o poprire sau urmărire, care să-l împedice în conducerea comerțului său;

Având în vedere că legea comercială prin art. 839 și urm., dă facultatea adunării creditorilor și tribunalului să propună și să ordoane toate condițiile și modalitățile garantătoare sub cari să se acorde un moratoriū;

Că, pe lângă aceste măsuri preliminare, se mai institue și o comisiune de creditori, care să supravegheze administrația și liquidarea;

Că, în fine pentru a preîntâmpina reaua credință, se mai dă facultatea atât fie-cărui creditor, cât și tribunalului din oficiū, să revoace favoarea moratoriului, îndată ce purtarea ulterioară a debitorului inspiră neîncredere;

Că, în afară de aceste numeroase precauțiuni și afară de reglementarea modului cum să plătească debitorul (art. 838), legea nu mai autoriză altele;

Că, prin urmare, nu poate fi permis creditorilor să ia fie-care în parte vre-o deosebită procedură asigurătoare și mai cu seamă nu pot fi permise acele măsuri cari sunt de natură a împiedica continuarea liquidării sau desfacerei mărfii și cari paralizând mișcările debitorului, l'ar face să piardă beneficiul și tot rostul morato-

Cour d'appel de Bucarest
2e chambre

28 Novembre 1900

Présidence de M-r I. Cerchez, Président
P. I. Christescu contre Jean Sorescu

Sursis de paiement.—Saisie-arrêt.—Si pendant la durée du sursis de paiement les créanciers peuvent pratiquer une saisie-arrêt.— Art. 835—839 Code de commerce.

Tant que dure le sursis de paiement, il est défendu aux créanciers de prendre, chacun en ce qui le concerne, des mesures de conservation qui,—telle la saisie-arrêt,—sont de nature à empêcher la liquidation des marchandises du débiteur, en les immobilisant, et à faire cesser, indirectement, pour le débiteur, le bénéfice du sursis.

riului, și i s'ar lua indirect ceea ce i acordase direct;

Având în vedere că poprirea făcută de intimatul Sorescu are acest caracter, căci imobilizând sumele, împedică pe apelant de la făcerea plăților urgente;

Că, pe lângă acestea, poprirea este mai mult prin natura ei o măsură pur conservatoare, cum ar fi de exemplu luarea unei ipotecii sau gagii;

Având în vedere, și acesta este motivul principal, că poprirea nu este admisibilă de cât însoțită sau precedată de o chemare în judecată, însă intențările de acțiuni sunt formal interzise de art. 839 Cod com. și deci chiar dacă alte măsuri conservatoare, cari n'ar jigni comerțul și lichidarea, s'ar putea tolera, în orî-ce caz poprirea nu poate fi admisibilă fără a se înlătura dispozițiunile precise ale sus citatului articol;

Pentru aceste motive, admite apelul, admite contestația și ordonă desființarea poprire;

(ss) I. Cerchez, Al. Dobriceanu, Mih. Iulian, Mih. Paleologu și Ath. Athanasovici.

31 Octombrie 1900

Președinția D-lui I. Cerchez, președinte
Pascu Feldman cu S. I. Bally
et fils și sindicul falimentului

Faliment.—Execuție provisorie.—Nu e loc la aplicarea art. 338 pr. civ.—Procedură specială în materie de faliment.—(Art. 944 C. com.).

Potrivit art. 944 C. de com. sentințele date de tribunale în materie de faliment sunt executorii provisorii și nu se pot suspenda, pentru că execuțiunea provisorie în materie de falimente este ordonată de lege și suspendarea ei nu este lăsată la aprecierea judecătorului ca în Codul de procedură civilă.— Prin urmare nu e loc la aplicarea art. 338 Pr. civ; falimentele având procedura lor specială.

Curtea,

Asupra cererii făcută de reclamantul Pascu Feldman de a se suspenda execuția provisorie a sentinței No. 2611/900 pronunțată de Tribunalul comercial Ilfov, în ziua de 10 Octombrie 1900.

Având în vedere că tribunalul prin menționata sentință, a declarat în stare de faliment pe Pascu Feldman după cererea creditorului Baly și a ordonat prin aceeași sentință toate măsurile prescrise de art. 704 din Codul de comerț;

Că, făcându-se apel, judecata în fond a afacerii s'a fixat pentru ziua de 14 Noembrie viitor;

Că, mai înainte de judecata fondului, apelantul Feld-

31 Octobre 1900

Présidence de M-r J. Cerchez, président
Pascou Feldmann contre C. I. Bally et fils et le sjndic de la faillite

Faillite.— Exécution provisoire.—Il n'y a point lieu à l'application de l'art. 338 du Code de procédure civile (458, 459 français). Procédure spéciale en matière de faillite.— (Art. 944 du Code de commerce).

Conformément à l'art. 944 du Code de Commerce, les sentences des tribunaux, en matière de faillite, sont exécutoires par provision et la suspension n'en peut être ordonnée, car, en matière de faillite, l'exécution provisoire est prescrite par la loi, tandis que la suspension n'est pas laissée à l'appréciation du juge, comme le fait le Code de procédure civile.— Il s'ensuit que, les faillites ayant leur procédure spéciale, l'art. 338 du Code de procédure civile n'est pas applicable en l'espèce.

man a cerut ca Curtea să facă uz de dispozițiunile art. 338 C. pr. civ. care nu face nici o distincțiune între afacerile civile și comerciale și apreciind să suspende execuția provisorie a sentinței tribunalului prin care a fost declarat în stare de faliment;

Având în vedere că în adevăr după art. 338 citat, partea interesată poate obține înainte de judecata apelului suspendarea în tot sau în parte, după împrejurări, a execuției provisorii acordate de tribunal, că după dispozițiile art. 129 Pr. civ. execuția provisorie este lăsată la aprecierea judecăței de a o încuviința sau nu în casurile anume prevăzute de lege;

Considerând însă că regulele din codul de procedură civilă nu se aplică în afacerile comerciale, de cât numai în cazul când nu vor fi dispozițiuni speciale în Codul de comerț (art. 889 Codul com.);

Considerând că în materie de faliment sunt dispozițiuni speciale prevăzute de Codul comercial;

Că, după art. 704 comb. cu art. 944 din acest Codice, toate sentințele date de tribunalele de comerț în materie de faliment sunt executorii provisorii de și supuse opozițiunii sale apelului;

Că prin urmare rezultă din aceste articole că nu este lăsat la facultatea tribunalului comercial de a încuviința sau nu execuția provisorie a sentinței declarative de faliment, cum este în specie, că asemenea sentințe sunt executorii de la lege și ca atare Curtea nu are căderi a suspenda o execuție ordonată de lege;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

(ss) Cerkez, Dobriceanu, Paleologu, Budișteanu.

Tribunalul comercial Ilfov

16 Decembre 1900

Președinția D-lui P. Obedenaru, membru

Adolf Gutman, cerere de moratoriu

Moratoriu înainte de declarare în faliment.—Elementele necesarii pentru acordarea moratorului.—Evenimente extraordinare și neprevăzute.

Faliment.—Condițiuni necesarii pentru a exista încetare de plăți.—(Art. 834 și 837 C. com.).

1. Comerciantul care se găsește în o jenă momentană de a face față datoriilor sale, poate cere moratoriu înainte de declararea sa în stare de faliment, trebuie însă să justifice că încetarea plăților este consecința unor evenimente extra-ordinare și neprevăzute și că activul covârșește pasivul; elemente esențiale pentru acordarea moratorului, conform art. 834 C. com.

Tribunal de commerce de Bucarest

16 Décembre 1900

Présidence de M-r P. Obedenaru, Juge

Adolphe Gutmann, demande d'un sursis de paiement

Sursis de paiement avant la déclaration de faillite.—Éléments nécessaires pour son obtention.—Des événements extraordinaires et imprévus.

Faillite.—Conditions nécessaires pour l'existence de la cessation de paiements.—(Art. 834 et 837 Code de commerce).

1. Le commerçant qui, par suite d'une gêne momentanée est dans l'impossibilité de faire honneur à ses engagements, peut demander un sursis de paiement, avant d'être déclaré en état de faillite, à condition, toutefois, d'établir que la cessation de ses paiements est la conséquence d'événements extraordinaires autant qu'imprévus et que son actif est supérieur à son passif: ce sont là, d'après l'art. 834 du Code de commerce, des conditions essentielles pour l'obtention du sursis de paiement.

Criza economică prin care trece țara, însă, nu constituie un element extra-ordinar și neprevăzut pentru a se acorda moratoriu. Aceste evenimente trebuie să fie personale și speciale comerciantului, iar nu generale și care să privească comerțul întreg.

2. Cererea de moratoriu nu e suficientă pentru a justifica o stare de încetare de plăți și decă a determina declararea în stare de faliment, după respingerea cererii de moratoriu ei mai trebuie și alte dovezi de încetare reală de plăți.

La crise économique que traverse un pays ne constitue pas un élément extraordinaire et imprévu qui puisse militer en faveur du sursis de paiement. Les événements, dont parle la loi, doivent être personnels au commerçant et spéciaux et ne pas atteindre, d'une façon générale, tout le commerce du pays.

2. Le réjet de la demande d'un sursis de paiement ne fait pas présumer, par cela même, chez le demandeur, un état de cessation de paiements qui puisse justifier et entraîner sa déclaration en état de faillite; D'autres preuves, plus réelles de cet état de cessation de paiements sont nécessaires à cet effet.

Sentința comercială No. 3406.

S'au ascultat din partea debitorului reclamant, Adolf Gutman, d-nii advocați: Tache Ionescu, B. Missir, Gr. Duca și N. Vlădescu, atât în ce privește desvoltarea motivelor pentru admiterea acordării unui moratoriu pe timp de 6 luni, cum și în combaterea cererii creditorilor intervenienți d'a se respinge cererea de moratoriu și a se declara în stare de faliment.

S'au ascultat și d-nii advocați Mihail Valerian și D. Bălăceanu din partea creditorilor intervenienți: L. Bercovitz și Marin Rădulescu, cari au cerut d'a se respinge cererea de moratoriu, debitorul nefiind în condițiunile legii d'a se putea bucura de o asemenea favoare, și a se declara în stare de faliment.

Tribunalul,

Asupra cererii făcută de comerciantul Ad. Gutman prin petiția reg. la No. 24061/900 prin care solicită acordarea unui moratoriu, pe timp de 6 luni, pentru plata creanțelor sale;

Având în vedere și cererile de intervențiune făcute de creditorii: Marin Rădulescu și L. Bercovitz, prin petițiile reg. la No. 24859 și 24860/900, prin cari se opun la acordarea acestui moratoriu;

Având în vedere susținerile orale ale părților;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 842 Cod com., comerciantul poate cere acordarea unui moratoriu chiar înaintea declarațiunii în faliment, dacă va fi însă în stare să justifice concursul condițiunilor prevăzute de art. 834 Cod comercial;

Având în vedere că prin art. 834 citat, se cere justificarea, cu probe valabile, că încetarea plăților a fost consecința unor evenimente extra-ordinare și neprevăzute, sau în alt mod scuzabile; se mai cere în același timp a se stabili, cu documente sau cu dare de garanții îndestulătoare, că activul covârșește pasivul, cu alte cuvinte, activul arătat la comerciantul care solicită acordarea unui moratoriu, trebuie să ofere speranța certă și neîndoioasă a plății integrale a datoriilor sale (vezi art. 837 al. 2 și 841 C. com.);

Considerând că dacă în timpul de față comerțul român trece printr'o criză extra-ordinară, nu acest eve-

niment singur poate motiva o cerere de moratoriu; aceasta este o stare generală care atinge, după cum s'a zis, întregul comerț; — și legiuitorul când vorbește de evenimente extra-ordinare și neprevăzute, a înțeles de sigur, că în afară de starea generală, în care la un moment dat s'ar găsi comerțul întreg, să existe o stare de fapt, niște împrejurări, cari în mod special să pună pe comerciant în stare de încetare de plăți;

Considerând că atât timp cât numitul reclamant nu poate invoca nici un eveniment din acelea extra-ordinare cari trecând peste prevederile ce un bun comerciant trebuie să aibă în conducerea afacerilor sale, a putut să'l aducă în jena ce azi invoacă, și dat fiind faptul că cauza generală care bântue întregul comerț durează de aproape 2 ani, dânsul nu se găsește în condițiunile legii pentru a putea obține acordarea unui moratoriu; și aceasta cu atât mai mult, cu cât din desbateri și documentele prezentate, rezultă că în primul rând lipsa sa de prevedere și speculațiunile nesigure la care s'a'u hazardat, l'a'u adus în strâmtorarea de care se plânge;

Considerând că în afară de toate acestea, legea în art. 837 Cod. com., recomandă judecătorului că în acordarea unui moratoriu, trebuie să țină mai cu seamă compt de dorința exprimată de majoritatea creditorilor convocați; ori, în cazul de față se constată că la convocarea făcută, a'u răspuns și a'u aderat la cererea de moratoriu, nu adevărații creditorii ai d-lui Ad. Gutman, cari a'u stat în relațiunile de afaceri cu dânsul în exercitarea comerțului său, ci cu totul un alt soi de creditorii, anume: diferiți furnisori ai casei pentru încălțăminte, articole de modă, profesori, avocați etc., cari în realitate nu represintă de cât suma de 7000 lei; pe când creditorii serioși cari represintă suma de peste 200000 lei, nu a'u răspuns la convocarea făcută și nu a'u aderat la cererea de moratoriu;

Considerând că în împrejurările de față tribunalul găsește, în suverana sa apreciere, că reclamantul Adolf Gutman nu se găsește în condițiunile cerute de lege pentru a obține favoarea acordării unui moratoriu și prin urmare cererea ce a făcut cată a fi respinsă;

Considerând că în ce privește cererea făcută de creditorii oponentii de a fi declarat în stare de faliment, că atât timp cât numitul reclamant susține și dovedește cu certificatul liberat de portărelul acestei secțiuni că nu se află în încetare reală de plăți, nu poate fi loc la declararea sa în stare de faliment, conform art. 695 C. com.

Pentru aceste motive, în virtutea legii, respinge cererea făcută de comerciantul Ad. Gutman prin petiția reg. la No. 24061/900, de a i se acorda un moratoriu;

Sentiința se pronunță cu drept de apel conform legii. Dată și citată în ședință publică azi 16 Decembrie 1900.

(ss) P. Obedenaru, Gh. Vlasto.

(s) Grețier C. Ștefănescu.

Observation.—La sentence, ci-dessus reproduite, a fait sensation, parmi nos gens de lois, par l'interprétation nouvelle autant qu' inattendue

qu'elle donne à l'article 842 de notre Code de commerce.

Etant donné, en effet, que l'art. 842 du Code de commerce, en son dernier alinéa, oblige, d'une manière aussi catégorique que possible, le tribunal, à procéder à la déclaration de faillite, toutes les fois qu'il trouve injustifiée la demande de sursis de paiement, on en est à se demander si les motifs, invoqués par le tribunal, à l'appui de sa sentence, sont de nature à établir une jurisprudence en ce sens.

Des quelques courts considérants de cette sentence il semble résulter que le tribunal à eu surtout en vue l'esprit de la loi, lorsque de la prémisses: que la demande d'un sursis de paiement n'est pas de nature à justifier par elle même, un état de cessation de paiements, il arrive à la conclusion: qu'en l'absence de motifs suffisants pour l'obtention d'un sursis de paiement, il n'est pas tenu de procéder à la déclaration de faillite, conformément à l'art. 695 du Code de commerce, tant que la preuve de la cessation des paiements n'est pas faite.

Passant ensuite à l'examen des faits, le tribunal constate que l'état de gêne, d'embarras financiers, invoqués par Guttmann à l'appui de sa demande, sont dus aux dépenses somptuaires qu'il a faites et aux spéculations hasardées auxquelles il s'est livré, mais qu'il ne saurait être considéré en état de cessation de paiements, conformément à l'art 695 du Code de commerce par le fait qu' aucune de ses traites n'est protestée; le tribunal laisse donc entendre que la condition *sine qua non* pour qu'un commerçant puisse être déclaré en état de faillite, sa cessation de paiements, ne peut être prouvée que par protêts.

Ainsi qu'on a pu s'en assurer, la sentence du tribunal de commerce aboutit à des résultats tout-à-fait inattendus; nous nous réservons le droit de les examiner plus à fond après le jugement de cette intéressante espèce par la seconde chambre de la Cour d'appel, devant laquelle est pendant l'appel des deux parties.

BIBLIOGRAFIE

Divorce et Séparation de corps,— Doctrine et jurisprudence,—par Ad. Carpentier (agrégé des facultés de droit, avocat à la Cour d'appel).— 2 vol., Paris, 1899, L. Larose, éditeur, 22 Rue Soufflot.—Prix : 16 fr.—

Încă din timpurile cele mai depărtate, despărțenia se vede adinsă în toate legislațiunile. Ea există în legea lui Manù și a lui Mahomet, ca și în legea lui Moise. Ea își are ființă la Greci și la Romani, însă după legea celor 12 tabele, numai bărbatul este în drept de a'și lăsa femeea; o scrisoare saū un trimes din partea lui este de ajuns ca s'o dea afară din casă :

«*Collige sarniculas, dicet libertus, et exi, Jam gravis es nobis et sæpe emungeris, exi Ocyus et propra, sico venit altera naso*» (1).
(Juvenal, Satira IV, *De mulieribus*).

Această tristă stare de lucruri își are ființă până la Impăratul August, când legile devenind mai blânde și mai umane, impun bărbatului de a trimete femeii un *libellus repudii*, față cu martori, dând acelaș drept și femeii. Când femeea cerea despărțenia, ea dădea cheile bărbatului și se întorcea la părinți acasă : *Mulier offensa claves remisit, domum revertit*. (Scrisoarea 65 a sf. Ambrosie).

Dacă ne referim la legislațiile moderne, găsim instituția divorțului mai pretutindenți. Italia, Spania și Portugalia, adevă țările cari au avut mai mult a suferi de înriurirea clericalismului, sunt astăzi singurele care au înscris în fruntea legislațiunii lor nedisolubilitatea căsătoriei. Codul austriac (art. 111, 115), Codul Cantonului Berna (art. 108), Graubünden (Grisons, art. 49) și Aargau (Argovie, art. 120), oprindu-se în drum, permit despărțenia protestanților și tutor acelor cari împărtășesc o altă religie de cât cea catolică. Acești din urmă nu au de cât separarea de trup (*Scheidung von Tisch und Bett*). Codul cel nou al Italiei, oprind divorțul, nu face în această privință de cât a reproduce art. 144 din Codul Carol Albert, după

care căsătoria nu se poate desface de cât prin moarte, *conform legilor bisericeii*; și știut este că Biserica latină, întemeindu-se pe un răspuns ce Hristos a dat Fariseilor, proclamă ca dogmă indisolubilitatea căsătoriei (2).

Ei bine! cu toate acestea, înriurirea ideilor reacționare și clericale, cari au făcut pe legiuitorul francez, la 1816, după căderea lui Napoléon la Waterloo, să desființeze divorțul ca contrar religiei, n'a putut să oprească Camera deputaților de a vota cu mare majoritate, în mai multe rânduri și în diferite timpuri, restabilirea divorțului, care, cu toată dorința contrară a bătrânului profesor Demolombe (3), este definitiv introdus în Franca prin legea din 1884, după propunerea deputatului Naquet și va fi poate cu timpul, admis și în Italia, unde un asemenea proiect s'a propus Camerelor încă de la 1881, de către Ministrul dreptății Villa (4).

Era deci natural ca instituția divorțului, care se vede existând în legile noastre încă din timpurile cele mai depărtate (Pravila lui Vasile Lupu și a lui Matei Basarab), să fi trecut în noua legislațiune, cu atât mai mult cu cât, în principiu, nimic nu este mai rațional de cât această instituție. În adevăr, căsătoria fiind un contract, este știut că ori-ce contract se poate desființa prin consimțimentul părților (art. 969 C. civ.). S'a țin că asemenea desființare ar fi contrară intereselor copiilor. Dar interesul copiilor trebuie el oare să fie mai presus de cât acel al părinților?... Și apoi, ura și discordia dintre doi soți cari nu se mai pot suferi unul pe altul, sunt oare ele de natură a da exemple de moralitate și de bună cuviință copiilor?... De sigur că nu. Prin urmare, tocmai interesul unei bune educațiuni cere, pentru copii, despărțenia părinților. În țările în care despărțenia nu există, crimele cele mai îngrozitoare sunt la ordinea zilei, și însuș Ministrul Villa arată, în raportul prin care a cerut restabilirea divor-

(2) «Ceea ce D-zeu a împreunat, omul să nu despartă.. erunt duo in carne una», zice Evangelistul Matei. Această interpretare este însă greșită, căci tot Sf. Matei, în acelaș capitol, câte-va rânduri mai la vale, ne arată că Hristos permite despărțenia, însă numai într'un singur caz, în caz de adulteriu.... nisi ob fornicationem, excepta fornicationis causa.

(3) Demolomoe, IV, 361.

(4) Vezi Laurent, *Avant-projet de révision du Code civil*, II, p. 15.

(1) «Iași catrafușile și eși afară; îți suflă nasul atât de des în cât ai devenit greșeasă; eată imi vine o altă femeie a cărei nări vor curge mai puțin». Va să dică un simplu guturaiu din partea femeii îndrituea pe bărbat a o isgoni din casă!

țului în Italia, că statistica înregistrează pe fie care an câte 46 de omoruri din această cauză⁽⁵⁾. Prin urmare, într'o societate bine organizată, divorțul este neapărat; el trebuie însă să fie bine reglementat, și judecătorii nu trebuie să'l admită cu ușurință. «Divorțul nu este un bine, ci un mijloc de tămăduire, a dis Labiche în raportul său către Senat, de care nu trebuie să ne servim de cât când este absolut necesar, și la care nu trebuie să recurgem de cât pentru a pune capăt unor situațiuni care nu mai sunt tolerabile».

Un autor belgian, Willequet⁽⁶⁾, ne acuză pe noi Români de a face un abuz de instituția divorțului. Lucrurile, ce e dreptul, erau cam astfel sub legea veche, când autorul scria însemnata sa monografie asupra divorțului, căci dicasteriile găsisse mijlocul de a face o neguțitorie până și din distribuirea justiției. Astăzi însă, de când despărțeniile s'a dat la tribunale, nu cred ca să se facă mai multe abuzuri de cât aiurea.

La noi, legea nu a avut a se lupta cu religiunea, căci vechia Biserică a răsăritului, care a păstrat cu mai multă credință tradițiunile trecutului, și care, după cum observă Laurent⁽⁷⁾, cu drept cuvânt își dă numele de Biserică ortodoxă, mai ortodoxă de cât însuș biserica latină, a respins dogma indisolubilităței, admițând tot-deauna despărțenia, împreună cu Biserica reformată.

Această soluție admițunduse în fine, după o luptă uriașă, și în Franca, la 1884, o mulțime de comentarii s'a dat și ivit asupra despărțeniei. Din toate aceste comentarii, unul din cele mai complete și mai lesne de consultat, este necontestat acel a d-lui *Carpentier*. Toate chestiunile controversate sunt studiate în modul cel mai complet, cu numeroase trimeteri la doctrină și la jurisprudență, și în materiile care n'a fost modificate de legiuitorul nostru, această carte este cea mai bună și mai sigură călăusă și pentru legislația noastră. Un capitol întreg (capit. X din volumul al II-lea, No. 5091 urm.) se ocupă de dreptul internațional privat, care a dat loc la multe dificultăți. Cât pentru partea relativă la dreptul comparat, autorul se mărginește a trimete la Repertoriul ge-

neral alfabetic de drept francez, din care întreaga carte este extrasă. Cele două volume ale d-lui *Carpentier*, deși de curând apărute, sunt foarte răspândite în țară, și în practica noastră judecătorească ni s'a întâmplat adese-oră de a le vedea citate atât înaintea Curței noastre supreme, cât și înaintea celor-l'alte instanțe judecătorești. Ne putem deci dispensa de a vorbi mai mult despre ele, căci publicul cunoscător, care nici o dată nu se înșală asupra valorii unei cărți practice, i-a dat, încă de la aparițiunea ei, atențiunea ce ea merită.

D. Alexandresco

INFORMAȚIUNI

D-l Dimitrie Alexandresco, directorul ziarului nostru, urmând a fi în București în zilele de Miercuri și Joi 17 și 18 cor., anunțăm că se va putea găsi la redacția ziarului între orele 2-5 p. m.

D-l Const. S. Constantinescu, ajutor de grefă la trib. Comercial local, și-a susținut cu mult succes teza sa pentru licență în drept la Facultatea din București, tratând despre Copii naturali în dreptul Roman și Civil Român.

Felicitările noastre noului licențiat.

Anunțăm că Comentariile Dreptului civil, a le d-lui D. Alexandresco, Directorul ziarului nostru, se găsesc de vânzare atât la d-sa în Iași, cât și la d-l Codreanu, la redacția acestui ziar, București Splaiul Brâncoveanu Voevod No. 6 și se espediază la cerere contra valoare.

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar și se găsește la autor, la librăria universală *Leon Alcalay* și la Redacția acestui ziar.

TOMUL AL VI-lea (PARTEA II)

DIN

DREPTUL CIVIL ROMÂN

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Fost consilier la Inalta Curte de casație și justiție

CUPRINZÎND

Explicarea art. 1092—1157

PREȚUL 10 LEI

⁽⁵⁾ Laurent, *op. și loco supra cit.*

⁽⁶⁾ Willequet, *Du divorce*, p. 39.

⁽⁷⁾ Laurent, *Droit international*, V. 104.